
MEDIARECHT

📁 AAK20106402

A.W. Hins

Regelgeving en beleid

Op 19 december 2009 moest de EU-richtlijn Audiovisuele Mediadiensten in nationale wetgeving zijn omgezet (*Katern* 106, p. 5560, 📁 AAK20085560). Dat is op het nippertje gelukt. Een daartoe strekkend wetsvoorstel tot wijziging van de Mediawet, ingediend op 27 februari 2009 (*Katern* 111, p. 6248, 📁 AAK20096248), bereikte op 18 december 2009 het Staatsblad. De volgende dag trad de wet in werking. Volgens de nieuwe wet gaat het Commissariaat voor de Media controleren of non-lineaire televisie – televisie waarbij de kijker het moment van uitzending bepaalt – aan Europese minimumeisen voldoet.

Niet alle websites die videobeelden aanbieden vallen onder het toezicht. Er moet sprake zijn van een massamedium, waarbij de consument kan volstaan met standaardapparatuur. Verder moet het aanbieden van video het hoofddoel zijn. Een illustrerend filmpje op de site van een dagblad is geen audiovisuele mediadienst in de zin van de richtlijn. Tenslotte is belangrijk dat de aanbieder redactionele verantwoordelijkheid uitoefent. Dat betekent dat hij zowel invloed moet kunnen uitoefenen op de presentatie en organisatie als op de selectie van de inhoud. Er zal nog veel discussie volgen over de precieze invulling van deze criteria. Op grond van artikel 3.29 Mediawet moeten aanbieders zich melden bij het Commissariaat voor de Media, dat vervolgens zal beslissen of de desbetreffende dienst inderdaad onder de Mediawet valt (Wet van 10 december 2009, *Stb.* 552 en 553).

Eerder in 2009 was een wet tot stand gekomen die de organisatie van de publieke omroep ('publieke mediadienst') betreft. Deze Erkenningwet van 2 juli 2009, *Stb.* 300, trad voor een groot deel in werking op 17 juli 2009 (*Katern* 113, p. 6351, 📁 AAK20096351). Voor het resterende deel moest

de datum van inwerkingtreding nog worden vastgesteld. Dit deel regelt onder meer een scheiding tussen het bestuurlijke coördinatieorgaan NPO en het omroepbedrijf NOS. De bepalingen over dit onderwerp traden in werking op 1 januari 2010. Andere artikelen zullen in werking treden op 1 september 2010 (KB van 3 december 2009, *Stb.* 528).

Op basis van de Erkenningwet heeft de minister van OCW op 4 november 2009 besloten de nieuwe omroepen WNL en Powned een voorlopige erkenning te geven, waardoor zij vanaf 1 september 2010 gedurende vijf jaar deel uitmaken van het publieke bestel. Max krijgt een definitieve erkenning en Llink zal in beginsel verdwijnen (*Kamerstukken II*, 2009/10, 31804, nr. 81). De toekomst van het publieke mediabestel op langere termijn is onderwerp van een consultatieronde (*Kamerstukken II*, 2009/10, 32123 VIII, nr. 61 en 103).

Actuele vragen van mediabeleid werden besproken in een wetgevingsoverleg op 30 november 2009. Op de agenda stond bijvoorbeeld het kabinetsstandpunt over het rapport van de Commissie Brinkman over de toekomst van de pers (*Kamerstukken II*, 2009/10, 31777, nr. 18). Op 8 december 2009 werd gestemd over een aantal moties. Aangenomen werd onder meer een motie die betrekking had op de Tijdelijke wet mediaconcentraties (*Katern* 104, p. 5852, [AAK20075852](#)). De werking van deze wet zou in beginsel aflopen op 1 januari 2010, maar de regering kon bij koninklijk besluit een later tijdstip aanwijzen. De commissie Brinkman had voorgesteld de wet niet te verlengen, maar de regering was dat wel van plan. De aangenomen motie pleit ervoor de wet niet te verlengen of in ieder geval te versoepelen. Het eerste deel van de motie is niet uitgevoerd. Bij koninklijk besluit van 21 december 2009 is de werking van de Tijdelijke wet mediaconcentraties verlengd tot 1 januari 2012. Over de wenselijkheid van versoepeling laat het kabinet onderzoek doen (*Kamerstukken II*, 2009/10, 32123 VIII, nr. 74, 93 en 106 en *Stb.* 2009, 603).

Rechtspraak

Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens wees enkele arresten die van belang zijn voor de rechtspositie van journalisten. In Kroatië was een groot uitgeverijbedrijf veroordeeld tot het betalen van smartengeld van ongeveer € 8000 wegens smaad jegens een minister. In een tijdschriftartikel was deze minister er ten onrechte van beschuldigd een revolver gericht te hebben op een journaliste die kritisch over hem geschreven had. Het EHRM achtte de veroordeling niet in strijd met artikel 10 EVRM, waarbij het in aanmerking nam dat de boete was opgelegd aan een groot bedrijf en niet aan een hoofdredacteur of journalist persoonlijk. Een journalist aanpakken in zijn privévermogen zou inderdaad een verkillend effect hebben op de persvrijheid (EHRM 22 oktober 2009, *Europapress Holding vs Kroatië*, [www.echr.coe.int](#), appl. 25333/06).

Moldavië werd wel veroordeeld wegens schending van artikel 10 EVRM. Ook hier was een uitgever veroordeeld wegens smaad aan het adres van een politicus, in dit geval de fractievoorzitter van de communistische partij in het parlement. Verwijzend naar een anonieme bron had de krant

Flux geschreven dat vier communistische politici, waaronder de fractievoorzitter, op kosten van de staat een appartement hadden gekregen. Beslissend is dat de krant over een paar concrete aanwijzingen beschikte en op een correcte manier geprobeerd had bevestiging te krijgen. De autoriteiten weigerden echter informatie te verstrekken. Gezien het belang van een actuele nieuwsvoorziening mocht de krant het bericht publiceren met de toevoeging dat het ging om onbevestigde berichten (EHRM 24 november 2009, *Flux nr. 7 vs Moldavië*, [www.echr.coe.int](#), appl. 25367/05).

Het belang van journalistieke bronbescherming werd onderstreept in het arrest *Financial Times vs Verenigd Koninkrijk*. Interessant is dat het EHRM aandacht besteedt aan de vraag of het recht op bronbescherming terzijde kan worden gesteld wanneer een bron te kwader trouw is. Dat is niet bij voorbaat uitgesloten, maar de kwade trouw moet dan vaststaan. In casu was dat niet geval, zodat het Hof unaniem oordeelt dat de *Financial Times* niet verplicht had kunnen worden haar bronnen te onthullen. Artikel 10 EVRM was geschonden (EHRM 15 december 2009, [www.echr.coe.int](#), appl. 821/03).

Journalistieke bronbescherming speelde ook een belangrijke rol in het hoger beroep dat de Staat instelde tegen de uitspraak van de Vzr. Rb. Amsterdam van 23 juli 2009 over het affluisteren van Telegraaf-journalisten door de AIVD (*Katern* 113, p. 6351-6352, [AAK20096351](#)). De Staat heeft het hoger beroep verloren. (Hof Amsterdam 13 oktober 2009, *Staat vs De Telegraaf c.s.*, *Mediaforum* 2009-11/12, nr. 31 m.nt. I.J. de Vré)

Literatuur

- S. Ketelaar, *Oranje ik ben je beu. Majesteitsschennis en de vrijheid van meningsuiting*, Tiburg: Celsus Juridische uitgeverij 2009, 108 p., € 27,50, ISBN 9789088630477;
- H. Arlman, 'Geheimen zijn niet altijd geheim. De Staat vs De Telegraaf', *NJB* 2009, p. 2421-2423;
- K. Rozemond, 'Vertrouw op de vrijheid. 150 jaar "On Liberty" van Mill en de strafrechtelijke vervolging van discriminerende uitingen', *NJB* 2009, p. 2614-2618;
- E. Dommering, 'Nieuws en geheime informatie(bronnen): De Telegraaf tegen de AIVD', *AA* 2009, p. 818-828, [AA20090818](#);
- A.J. Nieuwenhuis, 'Tussen grondrechtelijke vrijheid en parlementaire onschendbaarheid: de vrijheid van meningsuiting van de parlementariër', *Tijdschrift voor Constitutioneel Recht* 2010, p. 4-23.